

**Position paper VNO-NCW / MKB-Nederland over EU-Mercosur handelsakkoord
Rondetafelgesprek 9 maart 2023**

‘Handelsakkoorden zijn dragers van Europese waarden’, zo stellen we in onze koers ‘Ondernemen voor Brede Welvaart’. Ze zijn een tool om banden aan te gaan met andere landen en regio’s, niet alleen economisch, maar ook politiek en qua duurzaamheid. Wij zien vier hoofdmotieven vóór instemming met een EU-Mercosur handelsakkoord:

1. Geopolitiek
2. Grondstoffen
3. Duurzaamheid en
4. Economisch

Geopolitiek

Voor Europese strategische autonomie is ratificatie juist ook op geopolitiek vlak van belang. China is steeds actiever in de regio (mogelijk handelsakkoord met Uruguay; Argentinië onlangs lid geworden van het Chinese Belt and Road Initiative; recente Chinese investering van \$1 miljard in lithiummijn Bolivia. Ook de Braziliaanse President Lula heeft zijn openlijke steun uitgesproken voor een vrijhandelsovereenkomst ‘met onze Chinese vrienden’. China is de grootste handelspartner van Brazilië.) Geen EU-Mercosur overeenkomst betekent dat de invloed van China in Zuid-Amerika zich verder zal versterken. Gegeven de toenemende handelsspanningen wereldwijd kan de EU het zich niet permitteren toe te kijken. Juist ook met een oorlog op Europees grondgebied, is het van belang bondgenoten te maken en bestaande banden te verstevigen. Het EU-Mercosur handelsakkoord is verbonden met een politiek associatieakkoord en is alleen daarom al van belang.

Grondstoffen

Zuid-Amerikaanse landen kunnen een belangrijke rol spelen bij het streven van Nederland en Europa om via handelsakkoorden grondstoffenrelaties te diversifiëren. Juist ook met het oog op de energietransitie is het van belang een actieve grondstoffenpolitiek te voeren, dit akkoord helpt daar bij. Zo is Brazilië quasi-monopolist voor wat betreft niobium (gebruikt onder andere in staallegeringen, supergeleiders en raketten) en heeft het de op twee na grootste reserves zeldzame aardmetalen. Argentinië is goed voor 12% van de wereldwijde lithiumproductie en kandidaat-Mercosur-lid Bolivia heeft ’s werelds grootste lithiumreserves. Ook is in het akkoord verlaging van (Argentijnse) exportbelastingen op een brede groep grondstoffen overeengekomen.

Duurzaamheid

Uiteraard dienen bij een nieuw handelsakkoord de duurzaamheidseffecten in ogenschouw te worden genomen. Meer handel tussen de EU en de Mercosur-landen mag niet bijdragen aan bijvoorbeeld verdere ontbossing van de Amazone. Behalve het hoofdstuk handel en duurzame ontwikkeling dat in de handelsovereenkomst is opgenomen en het additional sustainability instrument dat aan de bestaande overeenkomst zal worden gehecht, heeft de Europese

Commissie door het onafhankelijke LSE een uitvoerige Sustainability Impact Assessment laten uitvoeren naar deze overeenkomst dat geen grote milieu-impact constateerde. Zonder EU-Mercosur overeenkomst is er bovendien geen enkel bilateraal kader waarbinnen partijen afspraken kunnen maken op het terrein van klimaat, strijd tegen ontbossing en andere uitdagingen op het terrein van duurzaamheid. Het EU-Mercosur verdrag staat niet op zich n moet gezien worden met andere instrumenten om negatieve klimaatimpact te bestrijden.

Economisch

Het handelsakkoord van de Europese Unie met Mercosur-landen geeft de industrie van de EU een exportboost. Huidige hoge tarieven worden geëlimineerd, zo zijn de huidige tarieven voor machines variërend van 14% tot 20%, chemische producten tot 18%, farmaceutische producten tot 14%. Volgens onderzoek uit 2021 van de WUR levert het akkoord Nederland een bescheiden economische groei op van 287 miljoen euro, uitgaande van een volledige uitvoering van het akkoord in 2035. Het meest profiteren de machine-, transport- en de farmaceutische industrie. Uiteraard kent geen enkel handelsakkoord alleen maar winnaars, voor de vleesvee- en vleeskalverensector zijn de effecten negatief. Op de landbouw-effecten wordt hieronder nader ingegaan.

Dit handelsakkoord betreft niet alleen afspraken over het verlagen van importtarieven voor goederen, maar ook over aanbestedingen, intellectuele eigendom, diensten enzovoort. Afspraken waarvan het Nederlandse bedrijfsleven kan en zal profiteren. Handelsakkoorden dragen ook bij aan een groeiende welvaart in de partnerlanden.

Landbouw

Voorop zij gesteld, dat Mercosur-exporteurs van landbouwproducten naar de EU aan alle EU-regels moeten voldoen. Het is dus niet zo, dat de EU en Nederland nu overspoeld gaan worden met producten die aan lagere standaarden voldoen. Uit onderzoek van de WUR blijkt, dat de gevolgen voor de varkens- en pluimveesector zeer beperkt zijn. Voor bijvoorbeeld de zuivelsector liggen er grote kansen, zo wordt in quota het huidige tarief van 28% voor zuivelproducten geschrapt. Voor de veevlees- en kalvervleessector zijn er wel negatieve gevolgen, deze zijn via quota beperkt.

Er ligt een motie in de Tweede Kamer om landbouw uit te zonderen van het handelsakkoord. Volgens de WTO-regels (artikel XXIV GATT) moet een handelsakkoord - wil het geldig zijn en binnen de WTO passen – ‘substantially all trade’ omvatten. Landbouw uitzonderen kan dus niet.

Afwegingskader

Binnen de Sociaal-Economische Raad (SER) is destijds bij het SER-advies over TTIP uit 2016 een afwegingskader ontwikkeld dat kijkt naar economische, sociale en ecologische effecten van een handels- en/of investeringsakkoord. We hebben de SER verzocht dit afwegingskader te vernieuwen, ook gelet op de recente Trade and Sustainable Development-review van de Europese Commissie.

Kortom, er zijn gegronde geopolitieke, duurzame en economische redenen om voor ratificatie van het EU-Mercosur handelsakkoord te zijn. Ook voor de grondstoffenpolitiek van de EU en Nederland is het een belangrijke bouwsteen.

Meer informatie of contact: Marhijn Visser – mvisser@vnoncw-mkb.nl